

Figyelmeztető jelzések a Gramoxone és a Buvinol gyomirtószer erdészeti alkalmazásával kapcsolatban

DR. KOLLWENTZ ÖDÖN

Az általunk alkalmazott gyomirtószerekkel kapcsolatban néhány olyan tapasztalatra tehetünk szert, melyekből további munkánkhoz iránymutató következtetéseket kell levonnunk.

Az egyik igen kellemetlen meglepetést az egyébként kiváló hatású (hatástulajdonságokkal rendelkező) *Gramoxone* vegyszer okozta. Ismeretes azon tulajdonsága, hogy

- mint paraquat-diklorid tartalmú (25⁰/₀) vegyszer, hatását a levélzölden (chlorophill) keresztül fejt ki;
- viszont a talajra kerülő rész a humusszal vegyi kapcsolatba lép (lebomlik) és hatását azonnal elveszti.

Ezzel a vegyszerrel sikeresen végeztük csemetekertjeinknek és magvetéses erdősítéseinknek kelés előtti gyomtalanítását úgy, hogy közvetlenül a csemeték kelése (kibúvása) előtt a területen (ha-onként 6 l Gramoxone + 300 l víz adaggal) teljes permetezést végeztünk. A már kikelt gyomokra került permetlé hatása a permetezés után 12 órán belül már jól érzékelhető volt, a gyomok teljesen elsárgultak. A területen ideiglenes gyommentesség alakult ki éppen abban az időben, amidőn a kikelt csemeték a gyomtalan állapotot a legjobban megkívánják. A — főként — fenyőcsemetekertjeinkben elért sikeres védekezés arra is felbátorított, hogy éger csemetekertünk gyomtalanítását is ezzel a módszerrel végezzük. Sajnos nem gondoltunk arra, hogy a védekezés sikerét az itteni különleges körülmények megzavarhatják.

Az éger csemete sikeres nevelése közismerten csakis öntözéssel oldható meg. Az ilyen csemetekert gyorsan és erősen elgyomosodik, s ez az éger csemeték kelését akadályozza. Az elgyomosodás ellen itt is a terület teljes lepermetezését alkalmaztuk. Csakhamar azt kellett tapasztalunk, hogy a gyomok elsárgulása mellett a néhány nappal később kibúvó éger csemeték a kelés után azonnal elpusztultak. Nyilvánvaló volt, hogy a kipermetezett vegyszer gyomölő hatását nem veszítette el. Vizsgálva a dolgot, arról győződöttünk meg, hogy nem volt meg a lehetősége annak, hogy a vegyszer a talaj humuszával kapcsolódjék. A jól megöntözött, tehát a vízzel telített talajban valamennyi talajszemcse (talajmorzsa) vízburokkal van körülvéve, amely a vegyszernek a humusszal való kapcsolódását megakadályozza, így a vegyszer aktivitását továbbra is megtartja. Ezért kellett a kelő és már levélzöldet tartalmazó éger csemetécskéknél elpusztulniuk.

Ez a tapasztalat arra figyelmeztetett minket, hogy *közvetlenül öntözés, vagy a talaj időszakos víztelítettségét okozó eső után Gramoxone kezelést alkalmazni nem szabad*. A permetezéssel addig kell várni, amíg a talaj megfelelően meg nem szikkad.

A másik tapasztalatot a *Buvinol*-al szereztük. Tölgy és bükk erdősítéseink vegyszeres ápolását (gyomtalanítását) a *Buvinol* gyomirtószerrel igen jó eredménnyel végezhetjük. Ez 25⁰/₀ Aktinit PK-t (2 klór-4-izopropilamino-sz-triazin) és 25⁰/₀ 2, 4, 5 TE-t (2, 4, 5 triklór-fenoxi-etanol) tartalmaz.

A két-, vagy annál több éves tölgy és bükk erdősítéseinkben rügyfakadás előtt 8 kg/ha és 300 l víz adagolásával teljes területpermetezést végeztünk. Az így kezelt erdősítéseink a kezelés évében csak kevésbé gyomosodtak el. Ha a dózist 15 kg/ha-ra emeljük, akkor nagyjából két éven át tartó gyomtalanságot várhatunk.

Az igen jó eredmény mellett azonban azt is tapasztalhattuk, hogy a Buvinol-lal kezelt területen a tölgy csemetéket a lisztharmat (*Microsphaera quercina*) annyira erősen megtámadta, hogy azok a nyár végére csaknem a gyökfőjükig szürke bevonatot kaptak. Ugyanakkor a kezeletlen (kontroll) területeken a lisztharmat-gomba csak a másodhajtásokat (János napi hajtások) támadta meg.

A lisztharmat-gomba erőteljes fellépése természetes következménye volt annak, hogy a gyomirtószer hatására az erdősítések mikroklímája a gomba részére előnyösen megváltozott. A csemetéket ugyanis a napsütés közvetlenül érte, mert a vegyszerrel kezelt területen a légyszárúak „össze-estek”, így a csemeték természetes árnyalása megszűnt. A lisztharmat-gomba elszaporodásához szükséges legkedvezőbb feltételek alakulhattak ki.

A Buvinol tehát közvetve a tölgy csemeték hajtásainak a befásodását is kedvezőtlenül befolyásolta, ezért ennek az alkalmazása esetén a lisztharmat-gomba elleni védekezés is kívánatos.

A vegyszerek erdészeti alkalmazása — mint láthatjuk — különleges és nem várt következményeket produkál, amelyek, mint káros következmények jelentkeznek. Ezért is szükségesnek tartom, hogy ezeket a tapasztalatokat idejében egymás tudomására hozzuk.

Véghasználat — vagy gyérités

SIMON JÓZSEF

A kérdés ilyen feltevése bizarrnak tűnik a szakember számára, hiszen a két tevékenység — bár fahasználattal jár mindegyik — más és más célt szolgál, ebből következőleg egyik a másikkal nem helyettesíthető, illetve egyik a másik rovására nem lenne végezhető. Az erdőrendezők számára már kevésbé meglepő a téma, mert a gyakorlatban — ha nem is ilyen tömör megfogalmazásban — tapasztalják, hogy a gyéritések időbeni végrehajtásában akad még tennivaló.

A sokarcú erdőben természetesen sablonosan egységes nevelési módokat még az olyan kis területű és viszonylag egységes természetű adottságokkal rendelkező országban sem lehet kialakítani, mint amilyen hazánk. Az alapos felkészültségű és az adott termőhelyet jól ismerő szakemberek ezért állították össze a táji erdőművelési irányelveket a klimatikus és edafikus tényezőknek megfelelően. Közismert az is, hogy az ország erdőben gazdagabb vidékein — részben gyakorlati megfigyelés alapján, még inkább lelkes erdészek munkájának eredményeként — olyan speciális erdőnevelési tevékenység alakult ki, amellyel másutt csak elvétve találkozunk.

Tudjuk, hogy általában nem szerencsés sem erdőnevelési, sem gazdaságossági szempontból, ha bizonyos koron túl a szükségesnél sűrűbben tartjuk állományainkat. Az erdőgazdaságok egy részében azonban a gyéritések és véghasználatok viszonya és aránya élesen vetődik fel, mivel 80—100 éves bükkösek vannak, de munkásaik, termelőgépeik viszont kevesek ahhoz, hogy a gyéritést